

MASARYKOVA UNIVERZITA

FILOSOFICKÁ FAKULTA VE SPOLUPRÁCI S FAKULTOU EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

EKONOMIE KULTURY

seminární práce

Pohled na financování kultury

Zpracoval: BcA. Matteo Difumato

UČO: 398655

Obor *Obecná teorie a dějiny kultury, specializace Management v kultuře*

Pohled na financování kultury

Součástí této práce je několik samostatných recipročně se ovlivňujících bloků, resp. rozbor dvou samostatných výzkumů a jejich rozvedení do problematiky financování kultury a potažmo i školství. Další dva bloky tvoří jednotlivé projekty a zamyšlení nad jejich realizovatelností nejen ve finančním měřítku.

První anketa měla za úkol přijít na to, do jaké míry mají současní vybraní zástupci vztah ke kultuře a jejímu financování. Jde zkráceně také o pohled, nakolik je kultura vratná a zisková, pomineme-li multiplikační faktory, které jsou typické i pro jiná odvětví a profese mimo uměleckou sféru.

Druhý výzkum sonduje závažnost stavu potřeby uměleckého vysokého školství na Ostravsku. Česko je rozděleno na Čechy, Moravu a Slezsko. Přestože Slezsko není velký region, Severní Morava, lépe řečeno kraj Moravskoslezský v čele s městem Ostravou nemá svou vysokou uměleckou školu a je odkázán na oborové specializace v Praze, Brně a poměrně vzdáleném (jak politicky, tak logisticky a jazykově) polském Krakově. Anketa se snažila zmapovat zájem spřátelených osob na sociální síti facebook na zřízení takovéto školy. Nevyhneme se ani dotknutí problému financování takovéto školy a možnostem jejího eventuálního zřízení.

V třetím bloku připojuji anotaci projektu, který byl aktuální před několika lety, ale jehož problematika se díky majetkoprávním sporům dosud nevyřešila a je tedy stále aktuální. Připojuji k tomu článek psaný do novin, který vypovídá o finančním pozadí zájmu, což generálně svědčí o neschopnosti jistě projekty financovat vlastně díky mezerám v legislativě, přestože jde v tomto případě o kulturní historickou památku.

V poslední části zveřejňuji rovněž část svého projektu, který blíže zpracovávám do předmětu „Řízení kulturního provozu“. Jedná se o vedení nového stálého divadelního profesionálního souboru s názvem Porubské divadlo. Zde se nebudu příliš zabírat financováním jednotlivých dílčích projektů, poněvadž jsou v jednání s jednotlivými mecenáši a potenciálními zřizovateli, jen zde více rozeberu můj model/rozpočet jedné z inscenací, z čehož opět vyplynou skutečnosti na mizivou financovatelnost a návratnost kultury v jejím materiálním smyslu.

Dodávám, že všechny čtyři studie vycházejí z aktivit občanského sdružení Quadrom, o němž najdete více informací na internetových stránkách www.quadrom.mysteria.cz.

- 1) Anketa se skládá ze třinácti povinných otázek a jedné nepovinné (uvedení jména). Musím zde zdůraznit, že respondenti se většinou pohybují kolem kumštu, takže výsledek ankety není úplně objektivní. Z toho vyplývá, že ačkoli byla rozeslána na sociální sítě, zájem vyplnit anketu mají zřejmě opravdu jen ti, kteří se kolem umění pohybují. Postupuji otázku po otázce, včetně zveřejnění odpovědí.

Zde si můžete prohlédnout publikovaný formulář:

<https://docs.google.com/spreadsheets/viewform?formkey=dFh3WXJMXzFkRnZrRDRrNjI5WVVFhemc6MQ>

Kolik ze svého rozpočtu byste dali do kultury? (uveďte procentuální částku ze svých celkových nákladů /např. 10%/)

25% 25% 5% 50% 1% 12% 15% 15% Co mám, to dám

Ukazatelem v této otázce je zajímavý poznatek, že ačkoli se jedná, jak jsem již zdůraznil, o osoby pohybující se zejména kolem umění, svědčíci o prosbě navýšení rozpočtů pro kulturu. Zatímco se u nás jedná o přibližné číslo 0.66% ze státních rozpočtů, nejnižším koeficientem při zodpovězení této otázky je 1%. Nejvyšším číslem je zde 50%, průměrná hodnota je 18,5%. Jedná se samozřejmě o dotaz na jejich peněženky, na kolik oni svými návštěvami kulturních institucí a akcí přispívají do rozpočtu – pokud bychom však ve vládě měli tyto osoby, kultura by jistě vzkvétala. Jeden respondent dokonce odpověděl: „Co mám, to dám“ – takže kdyby byl respondent více než bohatý, mohl by financovat celý kulturní systém. Zřejmě však dle své profese více do kultury investuje, než aby ji přímo sponzoroval ze svého majetku.

Upřesněte, zda berete sport z hlediska financování na stejné úrovni jako kulturu. (např. 1:1, 2:1, 3:1, 1:3 atd. /na prvním místě bude sport, na druhém pak kultura/) Uveďte také svůj názor na problematiku vyváženosti sportu a kultury.

1:1 Tělo i duch musí být v rovnováze. 1:3 Sport se logicky s kulturou slučovat musí, nebylo by možné ho jinak zařadit a stejně jako kultura to je masová záležitost. i když to možná může vypadat jako míchání jablek s hruškami, je to spíše smíchání jedné vzdálené odrůdy jablek s druhou. 2:1, 1:1, 1:3 Do sportu se pere neuvážené množství peněz a na kulturu se zapomíná! Kultura je pro mě mnohem důležitější, není na ní nabaleno tolik donátorů jako u sportu, každopádně např. u výchovy dětí má sport svou nezastupitelnou roli takže 1:1, 1:1 Profesionální sport je antikultura finančního průmyslu a nedal bych do něj zlámanou grešli :)

Otázka je jasná: sport versus kultura. Všichni víme, že do sportu jde ze sázek a loterií mnohem více peněz než do kultury. Mimo to je sport podporován silnou sponzorskou tradicí. Zajímavé jsou některé pohledy na vztah mezi kulturou a sportem, v praxi však příliš neprovázané, jakoby šlo úplně o jiné aspekty. To je asi to samé, jako kdybychom srovnávali vysokou politiku s politikou komunální nebo úřady se supermarkety. Přesto zřejmě díky kultivovanosti respondentů narážíme na mírné nadřování kultuře a jejímu významu. Kdybychom se však šli ptát fanoušků Baníku, bylo by to asi jinak..

Kdybyste si měli vybrat jednu složku kulturního vyžití, která by to byla?

divadlo	4	44%
film	0	0%

literatura	1	11%
výtvarné a vizuální umění (veškeré)	2	22%
architektura	0	0%
hudba	2	22%

U tohoto dotazu vidíme zároveň vedle výsledků i procentuální srovnání. K tomuto netřeba příliš něco dodávat – proti gustu žádný dišputát. Produkce živého umění zatím vede. I v době počítačů a odcizenosti, v době plné egoismu, se rádi díváme na živé protagonisty.

Uveďte jedno jméno současného českého dramatika/dramatičky, kterého/kterou znáte.

Tomáš Vůjtek, Miroslav Krobot, Pavel Trtílek, Václav Havel, Tomáš Váhala, Viliam Klimáček (doufám, že nevdá, že je to Slovák), Havel, Petr Macháček

Zde se dvakrát objevuje jméno Václava Havla. Já k tomu dodávám: u Havla nic nekončí, u Havla vše začíná.. Chci tím říct, že současných dramatiků je poměrně hodně a jejich neznámá jména ohodnotí až čas a jiná doba..

Kdy jste byl/a naposledy v divadle a na čem? (uveďte pokud možno - mimo datum - název inscenace a divadla)

Vedu divadlo Stará Aréna, takže...včera Oblomov, Dejvické divadlo, pravidelně Divadlo Komédie, Státní opera a Národní divadlo. Těšínské divadlo - Ze Života hmyzu před 14 dny. 17.1.2010, Její pastorkyňa, NDM Lakomec / Molière - Divadlo Petra Bezruče - Ostrava - 21.2.2010 říjen 2010 Zdař Bůh Důl Michal Ewan McLaren a Míra Bambušek 02.04.2011 - Divadlo na Jezerce: Othello, 13. říjen 2011, Ras Al Chajma, Divadlo Kámen

Ne všichni chodí do divadla. Někteří tam zajdou občas, jiní jsou tam permanentně, neboť to souvisí třeba i vzdáleně s jejich profesí, znám dokonce i lidi, kteří byli v divadle naposledy na základní škole. Nestudoval bych tento obor, kdybych nebyl za zachování a subvencování divadel. Mrzí mě, že pro některé tato očista nefunguje, přestože je stále cenově poměrně přístupná.

Upřesněte, zda ve Vašem životě zaujímá větší místo a důležitost divadlo či film a proč..

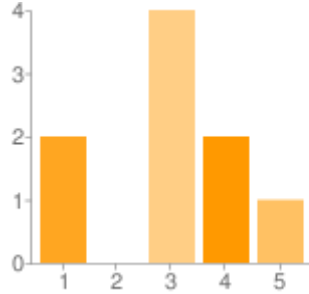
Divadlo, protože je živé a v Ostravě reálnější, než tvorba filmu. Určitě divadlo je součástí každodenního života a kultury; divadlo je způsob, jak promítnout realitu do 'nereality' na prknech a skýtá ztvárněním her mnoho k zamyšlení.. Každopádně divadlo, když pocházíte z herecké rodiny, jinak tomu být ani nemůže. Divadlo - živé umění. Film, je pro mou generaci přístupnější, raději se podívám na film, o kterém dopředu vím, že stojí za to a v městě, kde bydlím, není divadlo na takové úrovni, jakou bych chtěl shlížet. Vychází mi to stejně: divadlo mám raději, film konzumuji častěji. Film - je dostupnější (prostřednictvím TV a CD/DVD a dalších médií)... Život sám? Ale ten je taky divadlo, jak už řekl kdysi dávno jeden...

Tady bych se po konzultaci s několika kolegy pozastavil nad faktem, že ne vždy, a platí to zejména o obcích a menších městech, je divadlo na „evropské“ či alespoň standartní české úrovni. Leckdy amatérismus v menších divadlech odrazuje. Pochopení snad skýtá fakt, že peníze do okresních divadel tečou hůře než za hereckými hvězdami z Prahy a Brna.

Zaklikněte od jedné do pěti Váš pohled na financovatelnost jednotlivých kulturních složek..

1 - nejméně, 5 – nejvíce

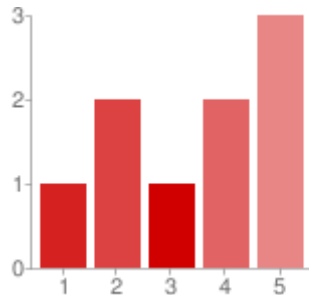
Divadlo

divadlo

1 - divadlo	2	22%
2	0	0%
3	4	44%
4	2	22%
5	1	11%

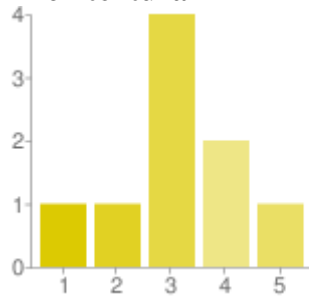
Film

Film

1 - film	1	11%
2	2	22%
3	1	11%
4	2	22%
5	3	33%

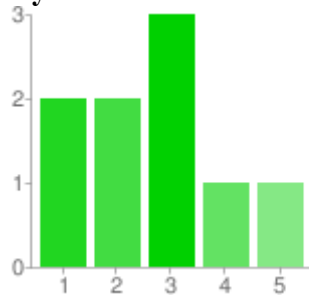
Architektura

architektura

1 - architektura	1	11%
2	1	11%
3	4	44%
4	2	22%
5	1	11%

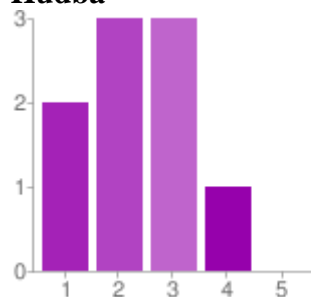
Výtvarné a vizuální umění

výtvarné
umění

1 - výtvarné umění	2	22%
2	2	22%
3	3	33%
4	1	11%
5	1	11%

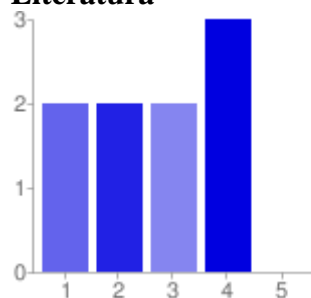
Hudba

Hudba

1 - hudba	2	22%
2	3	33%
3	3	33%
4	1	11%
5	0	0%

Literatura

literatura

1 - literatura	2	22%
2	2	22%
3	2	22%
4	3	33%
5	0	0%

Z tohoto výzkumu vyplývá dle názoru respondentů, že nejlépe financovatelným artiklem v našich zemích je film a literatura. U filmu musím souhlasit, u literatury je to až na pár komerčních výjimek horší. Vzhledem k tomu, že se ve spisovatelském odvětví částečně pohybuji, vidím mezery v ochotě státu podporovat nové produktivní texty, lépe řečeno veškeré fondy a nadace svým byrokratickým a odosobněným přístupem šanci získat peníze ztěžují.

Vepište prosím v krátkosti svůj názor na soudobé divadlo, zda je schopné konkurovat v současné době ostatnímu umění..

Může konkurovat, ale nesmí být zalezlé, uražené a cítit se méněcenně. Musí vylézt mezi lidi a jednoduše jim říkat pravdu do očí, tak aby hned ze startu neutekli. Ano, se zajímavým programem sestaveným z aktuálních adaptací her, komedii a inscenací... zkrátka s tím, co si veřejnost žádá na jedné straně a klasikou na druhé. Určitě ano. KVALITNÍ divadlo je schopné konkurovat v jakékoliv době s jakýmkoliv uměním. Soudobé divadlo mě nepřesvědčilo k tomu, abych se o ně zajímala. Představení absolventů dram. umění má vždy velký úspěch, to zda-li jsou schopni přinést do soudobého divadla něco nového je diskutabilní. Oproti výtvarnému umění je na tom poměrně dobře. Vše jen otázka dobrého marketingu, takže v případě, že se tvůrci nenechají zviklat vlastní tvůrčí "genialitou" a postarají se kromě samotné tvorby i o kvalitní PR, tak rozhodně konkurenceschopné bude a své publikum si najde. Divadlo si musí umět hledat cesty, jak oslovit, ale právě tím je schopné konkurovat. Zároveň musí nabídnout něco, co ostatní druhy umění nemohou. Právě umění je nefinancovatelné, přiznejme tedy, že se nedá ničím zaplatit.

Bez komentáře. Jde vidět, že jde o zralé lidi s vlastním názorem a že rozhodně nepatří mezi pesimisty.

Můžete zde jako nepovinný údaj uvést své jméno, příp. pracovní či oborové zaměření..?

Z pochopitelných důvodů zde konkrétní jména neuvádím. Jen dodám, že mezi respondenty byli například bývalá operní diva (v současné době pracuje jako realitní makléřka), hudební skladatel, syn z herecké rodiny, spolupracovník ostravského Centra kultury a vzdělávání nebo slavista či

hudebník a překladatel.

- 2) Druhý výzkum se snažil zjistit, jaký název by respondenti použili při zřízení nové vysoké umělecké školy v Ostravě.

Jaký byste dali název nové ostravské vysoké umělecké škole?

Akademie umění v Ostravě – 9 hlasujících

Akademie umění Moravy a Slezska – 7 hlasujících

Akademie moravsko-slezských umění – 1 hlasující

Této škole už nepomůže žádný nový název – 3 hlasující

Moravsko-slezská akademie umění – 1 hlasující

Přestože se jedná o problematiku týkající se spíše školství, projekt předpokládá sdružování uměnovědných sil, takže se dotýká kultury jako takové. I když je znám názor, který říká, že narůstajícím školením mladých vzrůstá také problém jejich uplatnění se na úzce profilovaném trhu, fakt, že vedení mládeže k uměnovědám je návratnou záležitostí při kvalitě vědomostí i praxe tohoto národa. Styk studenta s uměleckým prostředím, leč se nebude v budoucnu svému oboru věnovat z nedostatku štěstí nebo píce, je zásadním prostředkem k tomu, jak vychovávat následující generace.

Odpověď „Této škole už nepomůže žádný nový název“ na facebooku přibyla sama někým z oslovených respondentů. Došlo zřejmě k mýlce, že má dojít k přejmenování současné Janáčkovy konzervatoře nebo Institutu umění Ostravské univerzity. Zřízení státní vysoké školy podmiňuje lobby přinejmenším na Ministerstvu školství, jakož i v parlamentu. Zřízení soukromé vysoké školy zase předpokládá splnění kritérií vysokoškolského řádu, což není zase až takový problém (pokud pomineme starosti s nájmem požadovaných prostor), ale také zaplacení poplatku 25 000 Kč, aby se Ministerstvo školství vůbec začalo zabývat žádostí o zřízení. Kde však tyto prostředky má začínající organizace sehnat, když nemá žádný kapitál? Z příspěvků a členských darů? Nereálné. Upřímná snaha o zřízení takovéto školy je však přesto zřejmá a není zdaleka podmíněna ze sta procenty financováním, avšak zájmovými schůzkami, spolčováním, dílčími projekty a jinými aktivitami. Pro konstatování, na kolik je možné tyto projekty financovat, je zapotřebí otevřeně říci, že jde o velké lobby na základě politického pozadí a že je tedy zapotřebí politické angažovanosti. Školy však mají být apolitické..? Nebo mám mylný dojem?

- 3) Nyní připojuji slíbenou anotaci jednoho z projektů a za ním reakci na politické a finanční majetkoprávní pozadí v článku psaném pro týdeníky Respekt a Týden.

Anotace nezávislého kulturního centra QUADROM

Inspirace

Po vzoru pražského klubu ROXY (NoD), Akropolis a zejména Meet Factory Davida Černého (sídlo TNF) i inspirací brněnské Skleněné louky by tak vznikla „Mekka“, vytoužené místo setkávání mladých lidí ze všech sociálních vrstev, navštěvujících v současné době Ostravu z rozmanitých důvodů..

Prostor by byl určen pro kultivaci potřeb nové generace, již je existence klasických kamenných stánků vzdálená. Kdybychom totiž prošli všechna ostravská divadla, zjistili bychom, že i ty scény, které se klasickým přístupům vyhýbají (Komorní scéna Aréna, Divadelní společnost Petra Bezruče), jsou buď nedostupné co se týče počtu sedadel anebo fungují na bázi získaných interpretačních, repertoárových či abonentních jistot. Dosáhlo by se tak zároveň zušlechtění espritu „neocentra“, které tepe životem, ne vždy však vkusem, bezpečím a „ctnostmi“.

Místo

Stěžejní epicentrum tvoří cihlová budova vysloužilých jatek na pomezí ulic Porážková a Janáčkova, typická svým industriálním rázem pro Ostravu a její okolí. Tato chátrající a přitom architektonicky velice kvalitní stavba (památkově chráněná budova) volá o zachování (rekonstrukci) inspirací měřítek, prosakujících tento kraj – s pomocí puristických úprav. Zapojením nezávislého mladého architekta sledujícího nejnovější směry jako hypermoderní dekonstrukce by se mohlo dosáhnout obnovení tradic kvalitní architektury, význačné hlavně v meziválečném období.

„Projekt“

Z pohledu starší generace se v podstatě jedná o projekt experimentální, protože nebude zahrnovat pokusy o realizaci děl klasických (jediným úkolem bude, aby se právě neznámé stalo všeobecně vžitým /ve smyslu tradičním, nikoli komerčním/) – dával by prostor spíše umělcům méně proslulým, dějinami zatím neosvědčeným, mezi nejmladšími však už dnes uznávaným. Nebránilo by se nejrůznějšímu integrování jak mezi uměleckými obory, tak i druhy a přístupy v konkrétních oborech, čímž by se nezávislost stvrzovala nebo naopak popírala.

Současná taneční scéna, elektronická hudba, graffiti, audiovizuální přístup ve spojení s digitální kamerou, živými projekcemi a filmem, performance site-specific, divadlo pohybově-taneční, to vše by tam bylo „reprezentativně“ zastoupeno za celou zónu Stodolní, prosycenou převážně pouze sekanými zvuky a existencí nejrůznějších produkcí spíše pochybného rázu. Snažili bychom se při tom vyhnout zjednodušujícím verzím výpovědi.

Hudba + výtvarné umění / architektura

Hudebníci by v jednom ze sektorů měli prostor pro skladbu, interpretaci i veřejné performance. Bylo by dobré, aby měli přístup k mixážním pultům a počítačům s klávesami (nejnovější hudební nástroje jsou v podstatě notebooky s hudebními programy, které jakoby nahrazovaly dřívější flašiny). Fúzí různých stylů (transkulturní produkce) a zodpovědným přístupem se pokud možno postarají o vymanění se z vlivu komerce, zároveň se pokusí o zachování nastolených, nově vzniklých tradic a umožní tak zrod dosud nepoznaných tendencí.

Prostor by to svým pojetím „nevyumělkovaností“ potvrzoval. Sociálně výřečný interiér, nikoli bohatý, zato však plně vypovídající o vkusu a postojích současné vlny zaručí tichou a soustředěnou práci v kterémkoli oboru, současně však bude podněcovat ke koherenci všech složek (zatímco stavebně by byly jednotlivé oddíly rozděleny pomocí zvukově odstíněných sektorů, celkový výsledek by podtrhoval výpověď společnou, nikoli ovšem konečnou).

Novodobí hudebníci by tedy komponovali elektroniku, divadelníci by zakoušeli rozmanitost svých možností v neověřeném repertoáru, vycházejícímu z principů třetího divadla a výtvarníci „na skateboardech“ by se věnovali svým graffiti-obrazům /post-pop-art, poststrukturalismus, dekonstrukce, hypermoderna/. Architektura má co do stylu blízko k zmíněnému puristickému minimalismu, zvýrazňujícímu úlohu červených cihel, výtvarné ladění interiéru má co dočinění s přítomností snové reality – magickým realismem, iluzionismem a abstraktním expresionismem /New new painters/.

Institut pro Výzkum Teleportu (IRT)

Pokud jde o přístavbu situovanou k ulici Porážkové pro IRT, zde by se skutečně jednalo o čistý dekonstruktivismus (uveďme např. Centre Pompidou v Paříži nebo právě vznikající Muzeum antického umění v Aténách), patrný v jakési „nedostavěnosti“, tedyže vnější plášť stavby se tváří jako nedohotovený, případně nevyužitelný, plný trubek, různých schodů a spojovacích tubusů, přičemž je plně funkční, ne-li polyfunkční. A tady už jsme inspirováni hypermodernou. Stavba jakoby nebyla dokončena, její provoz je však plně zaneprázdněn. Vyjma usazení vědeckého týmu pro přenos nejen dat, materiálů, ale i lidských bytostí, by se dalo počítat i s umístěním vysokoškolského týmu, poněvadž vysoká škola umělecká Ostravě stále chybí, a to region jakožto aglomerace počítá s 1,5 milióny obyvatel, o zahraničních návštěvnících nemluvě.

Divadlo /QUADROM/

Avšak nejdůležitější částí celého komplexu je jevištní prostor. Ten by měl vycházet z římských zábavných parků, jakými byli Hipodrom nebo Aquadrom. Qua znamená italsky zde, quadro je čtverec nebo obraz čtvercového rázu, drom je řecky dráha. K divadelní části, která je tedy pro celou budovu stěžejní (skutečně jen divadlo spojuje všechna umění dohromady) třeba dodat, že by měla být založena na nenáročnosti a nevyhraněnosti v souvislostech a popře též klasický divadelní vztah jeviště x hlediště. Jednalo by se o výrobní prostor – „masnu“ o čtyřech stěnách s půdorysem čtverce. Pódium tvoří základna menšího čtverce, obehnaná vzestupným pojízdným hledištěm o čtyřech dílech se židlemi nejrůznějších tvarů a velikostí, se vstupy pro herce i diváky ve vrcholech A, B, C, D. Prostor je možno během představení nadále upravovat formou posouvání jednotlivých dílců hlediště do středu čtverce či spouštěním, vysunováním a popotahováním průsvitných i neprůhledných závěsů, zachycených v garnýžích v důmyslném labyrintickém systému na stropě (ZALYSA). Stěny a podlahy bez jakéhokoli zvýšeného prostoru by ani nebyly nijak ozdobeny -

charakteristická je strohost, dokonce špinavost /byť předstíraná/. Pod dřevěnou podlahou by se však skrývalo druhé alternativní jeviště z nerozbitného zrcadla, které by se dalo napouštět vodou a které by umožňovalo ze stropu projekce hologramu či laseru (ZRKAHOL). Skvělou součástí by byl café-club-bar s letní zahrádkou, kam by se uchylovali umělci i jejich obdivovatelé.

Budova je dost velká na to, aby vyhověla všem těmto požadavkům, aby každý z oborů našel dost místa. Herci-tanečníci by měli mít i svou zkušebnu, popř. šatnu a malý sklad na kostýmy a techniku, které se však, jak už bylo zmíněno, budeme snažit vyhnout. Zbytečné nahromadování vede k ustrnulosti a kostnatělosti.

Okolí (budiž zasvěceno)

K budově přiléhá v Janáčkově ulici dosti velká plocha, připomínající náměstí, kde by se dal udělat park s lavičkami a instalovat socha. V této souvislosti bych rád připomenul (ještě naštěstí žijící) legendu českého divadla, která je společně s dalšími zvučnými jmény spjata s uměleckou tvorbou let šedesátých, praktika i teoretika autorského divadla čili nedivadla, iniciátora dialogického jednání - Ivana Vyskočila, spoluzakladatele dodnes legendárního Divadla Na zábradlí. Tato persona si jistě zaslouží „vyšší“ poctu v podobě busty, ale...co by se vymykalo běžným instalacím soch? Kdesi na ploše mezi stromy by se nacházela cedulka s jeho jménem a údaji, tělo z litiny by však bylo zavěšeno na jedné z větví těch stromů nebo na jednom z domů (držel by se rukama). Návštěvník by sochu vyloženě hledal – tím by vznikl odkaz na Vyskočilovu nadčasovost, inteligenci, hravost i rafinovanost (prostě Vyskočil).

Performerři

Co se týče ostravského fundusu, nárok na prostor a částečné fungování v něm by si jistě zasloužilo Bílé divadlo se svými provokativními inscenacemi, divadlo V3, spjaté s nezaměnitelnou tvorbou Tomáše Vůjtky (autor her a učitel dějepisu a češtiny), dále experimentální pokusy tanečně-herecké Lenky Dřimalové, a jistojistě by prostor ke zkoušení využili i studenti herectví z místní konzervatoře, kteří přes existenci poměrně nedávno postavené budovy stále nemají odpovídající prostor na hraní (škola je naproti) vzhledem k tomu, že úžasný a nákladný Janáčkův sál byl koncipován zejména pro hudební produkci, tudíž je těžké instalovat kulisy, není možné se v zákulisí chovat „bezpředmětně,, jak by si herci zasloužili a potřebovali. Elektronická hudební scéna není zatím příliš zastoupena kvalitní produkcí, není ani soběstačná, za zmínku však určitě stojí hudební duo Dvoika.Troika (MP4) a inspirací v tomto budiž hudební klub FABRIC. Rozhodně by o tuto alternativu projeвили zájem i studenti klasických nástrojů (vzorem v těchto přístupech je škola TWM v Praze na Smíchově, prozatím jediná tohoto druhu v České republice), kteří by zvolna přešli na elektroniku. Výtvarníků je v Ostravě dost a jsem přesvědčen, že by se našli tací, kteří by v jatkách chtěli nejen působit, ale kteří by se již při samotném vzniku podíleli na architektonickém vzezření budovy (po dohodě s autorem projektu by mohli navrhnout např. interiér, a to na svébytné umělecké úrovni). Zmíněný David Černý, autor zřejmě už nastálo instalovaných miminek na žižkovské věži, Štěpánka Šimlová a její audiovizuální kreace a hlavně spousta nezaštitěných sprayerů by zde jistě našli místo. Samotné realizace by se mohlo dosáhnout „organizovaným squaterstvím“ – zodpovědní lidé, mající na tomto projektu zájem, by poctivou prací zabránili pádu cihlového skvostu. Dle informací Magistrátu města Ostravy je k uskutečnění třeba 5 000 000 €.

Výsledek nemusí být nutně výjimečný – rozhodující je, aby se nenásilnou formou vytvořilo nějaké síto, jímž by prošli ti lepší a tvořivější (architektonického projektu by se mohl chopit Vlado Milunič, autor Tančícího domu) - aby se z jatek nestalo feťácké doupe; zároveň aby však nastal

fakt, že bude centrum takovým lidem sloužit a pomáhat (aby i oni našli tvořivé útočiště).

Integrace

Jednou z možností, jak dosáhnout takového působení, by jistě nebylo od věci zkontaktovat se s univerzitou, která sice nemá valnou tradici, ale právě touto pomocí by si mohla svou pověst vylepšit. Nadějí je vznik nových institutů při univerzitě, které jsou zaměřeny na umění. Možná je spolupráce i s jinými uměleckými školami, které by se nebály udělat nábor na kurzy, které ještě v Ostravě nejsou a které by si díky zájmu podporu jistě zasloužily, a následně povýšit některé z aktivit do stavu školského, případně vysokoškolského (a tedy i návratného). Jedině tak vznikne např. ještě progresivnější hudba než elektronická. Třeba bude hudba mnohem modernější a i její záznam či produkce se bude za pár let lišit - a to jen díky vzniku nových škol. Chce to tedy vnímat novoty jako přínos a možnost vtisknout věcem nečekaný rozměr, v nepoznaném zpoznané, děja mis.

Jak by mohla vypadat Ostrava za takových... 30 let?

Obě z dálnic, protínajících Ostravu, jsou už dostavěné. Centrum Ostravy se rozšířilo na plochu od zasanované Karoliny (stojí zde nové byty a kanceláře) až po Polský dům (zóna Stodolní byla povýšena na pěší a veškerá kdysi chátrající zástavba je opravena a nadále udržována). Vedle Bauhausu se z bývalých jatek postavilo divadlo - nezávislé kulturní centrum, definující epochu nového tisíciletí, spojující aktuální přístupy ve vnímání úlohy člověka a divadla v chaosu, který je obklopuje. Vedle jatek vzniklo zvláštní náměstí s podivnou „neviditelnou sochou“, které se stává pro návštěvníky nového centra vítaným oddechovým útočištěm. Od Karoliny dokonce jezdí nová linka tramvaje přes železniční koleje u Frýdlantských mostů, zastavuje u Stodolní, u Institutu pro Výzkum Teleportu a pokračuje až k hudebnímu klubu Fabric, kde má v Plynárenské možnost dalšího spojení až do Hlučína. K Institutu pro Výzkum Teleportu byla přistavena zvláštní buňka, která jako první na světě teleportuje lidské bytosti během několika vteřin do různých částí světa. K ostravské aglomeraci se mezitím připojila řada obcí i měst, proto se dopravní systém doplnil o dráhu s rychle jedoucími vlaky, plnou nadjezdů a mostů (podobně jako S-Bahn v Berlíně). Vítkovický hutní komplex se stal turistickou atrakcí, multifunkční městskou dominantou. Běžně jsou pořádány happeningy a performance v shopping parcích a probíhají též průvody na počest divadelního krále – výstup na haldy.

Je to všechno zbytečné?

Ostrava má kulturní památku. Nachází se v centru města a s přibývajícím věkem i kulturní hodnotou stárne a chátrá. Je to budova bývalých městských jatek z období industriální rakousko-uherské epochy. Ale nezajímá se o ni vlastník, město ani památkáři. Občanská sdružení [Za starou Ostravu](#) a [Quadrom](#) silně proti situaci bojkotují, leč se zdá, že marně.

Bauhaus památku "zakoupil" za směšnou částku s příslibem renovace objektu, aby mohl na stejně levném pozemku vedle jatek postavit nevzhledný hypermarket. Obchodní centrum stojí již přes deset let, dřívější továrna na maso však lehá k zemi. Přesto energie zčernalých cihel typických pro kraj několikanásobně převyšuje antifluidum Bauhausu (ačkoli hnutí "bauhaus" nastoupilo původně jako architektonický objev 20. a 30. let 20. stol.), který není ani neofunkcionalismem, postmodernou či "bauhausem". Jeho nálepka tak jen trapně čpí v samotném centru Ostravy a bez ohledu na příjmy tvrdě podporuje nadnárodní obchodní politiku, na kterou doplácení křehké věci. Na veškeré výzvy občanských sdružení Bauhaus

nereaguje, a když ano, tvrdí, že v téhle věci jde o lobby a zájmy jiných privátních skupin.

Lobby jako hobby

Abychom věc uvedli na pravou míru: občanské sdružení je právní subjekt a hájí veřejnoprávní záležitosti občanů zejména v neziskovém sektoru. Pokud o.s. Za starou Ostravu chce na celou věc mediálně upozornit, Quadrom nabízí jasnou koncepci nezávislého kulturního centra. Čeho se Bauhaus bojí? Kde se stala chyba? Proč Bauhaus chce případnému investorovi prodat areál jatek - aniž by splnil úkol - za několik milionů, když k němu přišel pouhým lusknutím prstu? Není veškerá iniciativa občanů a jejich sdružení zbytečná?

§ 286 x 5 000 000 € = ?

Pro zodpovězení na tyto otázky hledíme princip v současné eurolegislativě. "Euro"zákon, tedy starší český (možná ještě československý) § 286 zakazuje jakékoli nárokování majetku, který vlastní soukromá osoba či společnost. A to i tehdy, kdy ji majitel zanedbává a tudíž porušuje všeobecné psané i nepsané vyhlášky o věci veřejné, tedy ničí jakousi "prezentaci", veřejné blaho. Proto taky veškeré snahy českých squatterů selhaly; jejich počiny byly vždy brány jako nelegální, přestože se snažili o nápravu celé záležitosti. Proti tomu např. v Dánsku, konkrétně v Kodani v období šedesátých let minulého století vznikla nová ostrovní část města Kristiánie, obsazená výhradně "bezdomovci", kteří přes silné zásahy policistů dokázali objekty starších továren a hal zachránit a udržuje je jako fenomén alternativní subkultury dodnes. Nepotřebovali k tomu politiku. A takových případů je nejen po Evropě spousta. Běžná praxe v Německu, Francii a dokonce i v zemích bývalé Jugoslávie. U nás je tento trend neustále potlačován.

Kdybych já byl Rothschild...

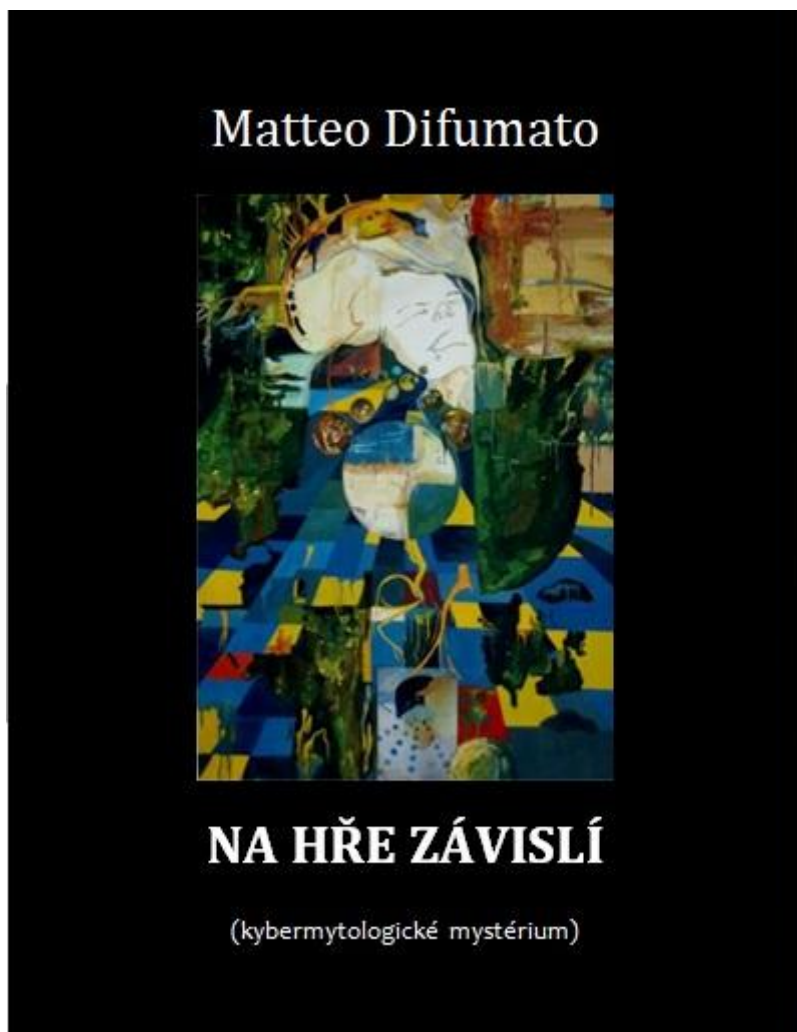
Ale pro příklady nemusíme tak daleko do historie ani za hranice naší vlasti. Pokud jím ovšem není Slovensko - zde se v nedávné době podařilo zrenovovat polorozpadlé vlakové nádraží za účelem kulturních akcí všeho druhu. Řeč je o Žilině. U nás úspěšná existence takového projektu [site-specific](#) (tedy počiny v neobvyklých prostorách jako jsou tovární haly, vojenské kasárny, filmové ateliéry apod.) teprve čeká na uskutečnění. Příkladem budiž vytrvalý i tvrdohlavý, neústupný sochař David Černý se svou Meet Factory.

Komu Bauhaus jatka prodá? Kdo bude celou kauzu platit? Bude rekonstrukce za pár let ještě aktuální a možná? Na celkovou opravu je zapotřebí 5 000 000 € (pro srovnání: renovace Městské knihovny v Ostravě s divadlem Aréna stála 240 000 000 Kč, tedy zhruba o třetinu více). Jsou dvě řešení - buď se objeví někdo jako Nathaniel Rothschild (který projevil zájem o zelenou louku v centru Ostravy zvanou Karolina), nebo se lidé budou muset na svá jatka složit sami (když nepřispěje město ani památkáři). Ale je směšná komorní aktivita sdružení oproti nadnárodním konglomerátům vůbec zapotřebí? Stojí-li za tím hlavolamem kdokoli, je třeba jednat. Rychle. Za chvíli mají u Stodolní zastavovat příměstské rychlovlaky...

Myslím, že k tomu není třeba co dodávat..

- 4) Jako druhý projekt zde zveřejňuji anotaci projektu Porubského divadla s rozpočtem na jednu inscenaci, který svědčí o tom, jak moc je kultura drahá a jak málo je návratná (podotýkám, že jde o rozpočet z mého pohledu). Opět zde pomímám multiplikační

faktory, které jsou, jak jsem již také uvedl, provázanými jevy i mimo oblast umění.

Zveřejňujeme zde také návazný dramaturgický plán a program již odehraných představení. K tomu se předpokládá tisk programů se scénářem a návazná publikace, která vychází v těchto dnech v prodeji za 139 Kč. Myslitelný je také prodej plakátů s grafickým řešením evropsky proslulé výtvarnice původem z Ostravy Jarmily Hrubcové. Mimo to se také plánuje provoz divadelního klubu.

2011/2012 Vveděnský, Lipavský, Charms: Ten, který vyšel z domu
Šikamacu @ spol: Kalhoty pro dva (*to nej z japonské klasiky*)
Jan Kraus: Nahniličko (*v podání ostraváků*)
Matteo Difumato: Volné pole (*divadelní road-movie*)
Marius von Mayenburg: Tvář v ohni

2012/2013 Dario Fo: *výběr z textů* (Marcolfa)
Haruki Murakami: Norské dřevo
Jean-Claude Carrière: Terasa
Urs Widmer: Top Dogs + Dúrenmatt
Pietro Cossa: Nero

Dále budou na pořadu autoři Yasmina Reza, Labina Mitevska a něco ze současné řecké a italské dramatiky (hnutí kanibalistů).

Naše divadlo již bez nároku na odměnu odehrálo představení:

Šimon Petziwahl: McHotel (*monodrama kreativce Bořka*)
Kamil Sikora: O kondičním alkoholismu (*Jak je to s pitím?*)
Miroslav Horníček: S paní ve spaní (*surreálné mystérium*)

Je rovněž možné nechat po dohodě v prostorách divadla zveřejnit tématickou výstavu.

Kvalita

Ostrava má dosud pět profesionálních stálých divadelních scén. Všechny jsou však situovány do jednoho městského obvodu (Moravská Ostrava a Přívoz), přestože Ostrava je z leteckého pohledu rozdělena na tři aglomerační a urbanistické části, jedním z nichž je Poruba. Tato městská část dosud neprovozuje žádnou místní stálou divadelní scénu (Dům kultury Poklad je dodavatelem převážně hostujících pražských představení), i když Poruba je se svým počtem obyvatel srovnatelná s městským centrem.

Dramatik *Matteo Difumato* (narozen jako Jiří Zygma r. 1981) se ve svých hrách zabývá vyhocenými vztahy a existenciálními otázkami. Není však přívržencem žádného postmoderního směru, je, jak sám říká, „hypermoderní dekonstruktivist“ a svou inspiraci našel v dramatrice coolness, kterou aplikuje na slovanské poměry coby dramatik „kult“. Svě poslední hry, vydané pod názvem *Senso unico*, napsal italsky.

Autor má za sebou více či méně úspěšnou divadelní minulost jako herec i jako dramatik. Po studiích na konzervatoři a na DAMU byl ještě na stáži ve sféře divadelní antropologie v Římě a poté úzce spolupracoval se Studiem Citadela, které se zabývá divadelní terapií. Jedno z jeho dramát „Ostnatý drát“ (Ohne Sentiment, bitte) se ve zmíněném studiu dočkalo realizace, kdy autor sám hru režíroval (viz přiložené obrázky) a jeho hry jsou zastupovány jak Divadelním ústavem, tak agenturou Dilia nebo Aura-Pont. Jedna z jeho her byla přeložena do francouzštiny a je zastoupena v Českém centru v Paříži. Knihy jsou mimo to samozřejmě rozesety po všech možných reprezentativních i regionálních knihovnách po celé republice. Ačkoli sám autor nemá stálé divadelní angažmá jako herec a jeho hry se až na spíše nevýznamné iniciativy volentérů nehrají, stále je v centru divadelního dění v Ostravě, kde vede Porubské divadlo a je ve styku jak s ostravskými konzervatoristy, tak i se studenty jiných středních či vysokých škol, DAMU nevyjímaje.

Jako bonus bychom zde chtěli uvést, že scénickou hudbu speciálně pro toto představení složil Vladimír Šimůnek, autor úspěšného soundtracku k celosvětově úspěšné počítačové a původem české hře Mafia.

Publikum

Ačkoli v úvodu ke hře autor píše, že v žádném případě nechce touto hrou vyplňovat mezery v socioterapiích a v léčbě nejrůznějších závislostí, hra je právě vhodná pro mládež a dospívající, na které bychom chtěli toto představení zaměřit a jež by měli tvořit hlavní cílovou skupinu. Hereckou spolupráci pak, jak jsme již uvedli, navážeme s profesionálními herci či čerstvými absolventy divadelních škol. Nebráníme se ani komunikaci s jednotlivými detenčními centry či psychiatrickými ambulancemi nebo ústavy. Charakteristické je, jak je uvedeno v názvu divadla, oslovovat zejména ostravskou Porubu. Městská část Poruba má spoustu základních i středních škol i řadu erudovaných potenciálních návštěvníků divadla. Připomeňme také Vysokou školu báňskou, která má sídlo právě v Porubě. Forma divadelního textu i inscenace s propojením nejnovějších jevištních a jevištně-technologických přístupů je stravitelná jak pro většinu mladého publika, tak pro starší konzervativní návštěvníky.

Zeměpisný rozsah působnosti

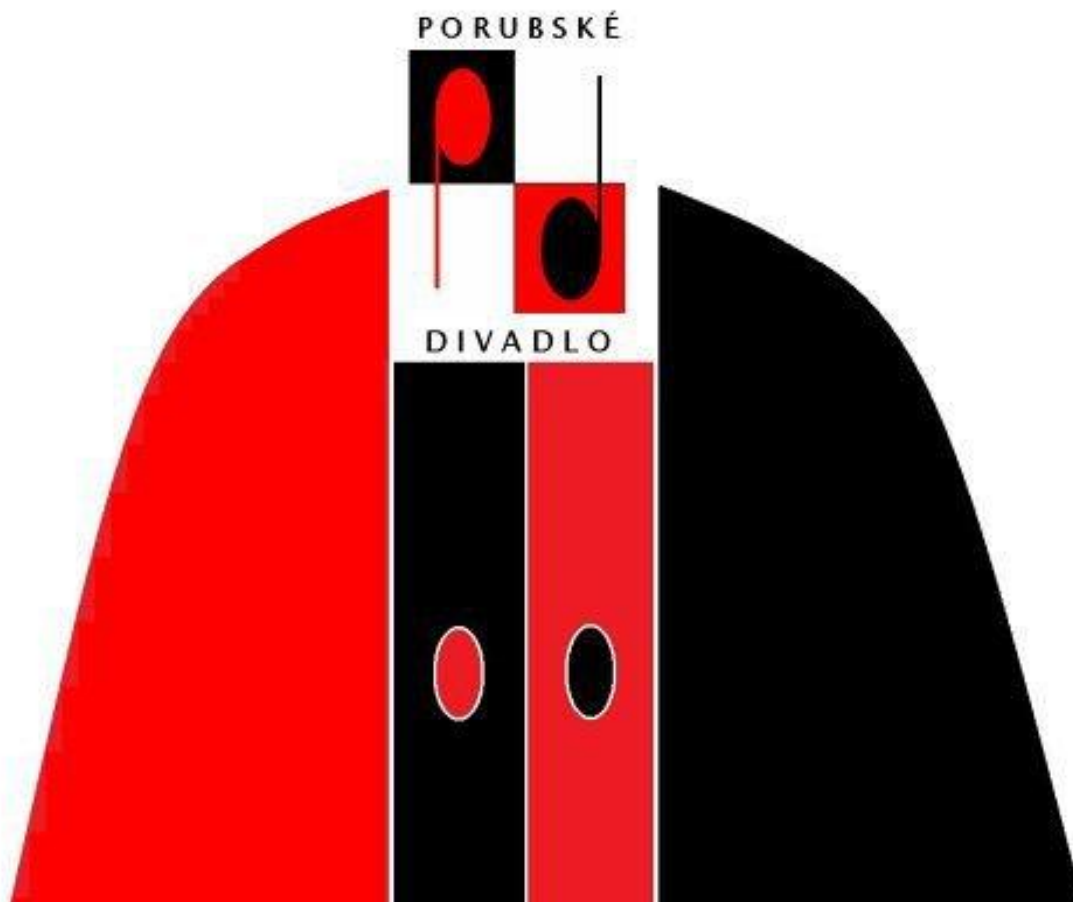
Jelikož je divadelní text psán původně pro jevištní zázemí pražského divadla Archa, rádi bychom toto divadlo s naší inscenací navštívili. Nejrůznější závislosti se týkají převážně velkých měst, takže spolupráce bude reálná zejména s většími městy, kde je reálná i velká návštěvnost.

Repertoár

Jak již bylo uvedeno hned v úvodní části, zaměřujeme se především na soudobou českou i zahraniční dramaturgii, kde za vzory považujeme také tituly starší dvaceti let, které již své kvality potvrdily. Rovněž jsme již uvedli, že do inscenace a její realizace hodláme zapojit zejména mladé ostravské vyškolené divadelní profesionály.

Vzdělávání

Výchovný charakter, vliv a efekt, jak již bylo popsáno výše, bude na všechny věkové a cílové skupiny, které mohou přijít do styku s drogami, gamblerstvím a jinými závislostmi.

ROZPOČET PROJEKTU
pro jednu z inscenací

Název projektu: Na hře závislí

Termín konání projektu: 9.3. 2012 - 10.7. 2012

vyplňte pouze
u víceletých
projektů

2 012

2013

2014

A. NÁKLADY NA PROJEKT			
1. Provozní náklady celkem	126 000		
z toho: mzdy zaměstnanců vč. pojištění	80 000		
nájem kancelářských prostor	0		
kancelářské potřeby	3 000		
spoje (poštovní, telefony, faxy apod.)	5 000		
cestovné zaměstnanců	15 000		
ostatní náklady (specifikujte): scénografie, kostýmy	23 000		
2. Nájem související s realizací projektu celkem:	50 000		
z toho: prostory	40 000		
technika	10 000		
3. Honoráře (včetně daňových odvodů) celkem	80 000		
z toho: produkce	10 000		
umělci	65 000		
technici	5 000		
4. Ostatní osobní náklady (dohody o provedení práce, dohody o činnosti), včetně daňových odvodů (specifikujte): daň z příjmu	25 000		
5. Cestovné účinkujících souborů, hostů a produkce celkem	15 000		
z toho: ubytování	7 000		
diety	2 000		
jízdné	6 000		
6. Náklady na propagaci celkem	15 000		
z toho: tištěná propagace (plakáty, letáky ap.)	10 000		
placená inzerce - specifikujte (internet, rozhlas)	5 000		
7. Autorské poplatky	20 000		
8. Ostatní náklady související s projektem	23 000		
(specifikujte): scénografie, kostýmy			
B. CELKOVÉ NÁKLADY NA PROJEKT	240 000		

C. PŘÍJMY Z PROJEKTU			
1. vstupné celkem	80 000		

(průměrná cena 1 vstupenky: 120 Kč)			
(počet představení: 13)			
(počet prodaných vstupenek celkem: 667)			
2. jiné příjmy z projektu (specifikujte)			
D. DALŠÍ ZDROJE KRYTÍ PROJEKTU	80 000		
1. vlastní finanční vklad žadatele	10 000		
2. sponzoři celkem	50 000		
z toho - smlouva o reklamě			
3. dary	20 000		
4. jiné ústřední orgány (ministerstva - bez MK!)			
5. orgány samosprávy (město, měst.část, kraj)			
6. ostatní zdroje krytí (specifikujte)			
7. zahraniční zdroje (např. programy EU, ambasády)			
E. PŘÍJMY CELKEM (C+D)	160 000		
F. ROZDÍL MEZI PŘÍJMY A NÁKLADY (E-B)	-160 000		
G. POŽADOVANÁ VÝŠE DOTACE (1. nesmí být vyšší než bod F, 2. do 70% rozpočtovaných nákladů pro nestátní neziskové organizace, do 50% pro ostatní subjekty)	160 000		